

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Virtutibus R. P. Bernardi Colnagi E Societate Jesu Libri Duo

Paullin, Johannes

[Monachii], 1662

Cap. VIII. Deo Duce, & hortatrice Deipara, concionandi munus aggreditur,
pari ardore & excellentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44152

CAPUT VIII.

*Deo duce & hortatrice Deiparâ con-
cionandi munus aggreditur, pari
ardore & excellentiâ.*

§. I.

Sunt tamen, qui illius initia ex alio ca-
pite deducant: ferunt enim à Bernardo
nostro conspectam aliquando fuisse ca-
nem, quæ ad catulos in profundissimam vo-
raginem fortè coniectos, de sobole servan-
da, plus quàm à fera expectes, sollicita, im-
mani saltu in certissimam mortem sponte
sua præcipitem se dederat: Eoque specta-
culo Bernardi pectus, cælestibus flâmis sub-
actum, protinus in accurandam mortalium
salutem mirum quantum exartisse. *Quid e-
nim? ajebat ipse secum, à cane me vinci pa-
tiar? plus illa catellos, quàm ego animos dili-
gam? fortiùs illa nitatur eruere forvè à demer-
sos, quàm ego inferorum barathro, & vitio-
rum cæno propè jam absorptos? majus aliquid
pro periclitante prole audeat fera, quàm ego
pro immortalis mente: cujus amore s' premium
Numen Filium in terras usque demisit, inter
crude-*

*Aliene sa-
lutis studiū
à cane di-
scit.*

crudelia tormenta vitam mortalibus infami
 nece quaesitum? Itaque totus humanæ sa-
 lutis studio accensus, de Majorum voluntate
 sanctum juxta ac laboriosum illud, ad popu-
 lum de superiore loco dicendi, munus in se
 suscepit, & in eo ardore & cōtentione admi-
 rabili, nec dispari audientium utilitate, us-
 que ad vitæ exitum perseveravit. Unde con-
 cionantis habitu alterâ Crucifixi effigiem
 gestans, alterâ dictionem gestibus illustrans,
 pingi sculpique solet.

*Concioni-
 bus à Ma-
 joribus ad-
 movetur.*

§. II.

Magis verò exarsit in Bernardi pectore
 insatiabilis animorum lucri faciendorum
 cupiditas, quando ad divinas, inque illius
 corde succensas meditando flammās, etiam
 Deiparæ Virginis imperium accessit, quod
 ipse in amici aures sinumque aliquando, ut
 erat candore, & charitate plenus, effudit.
 Cùm enim super admirabili pulchritudine
 Matris Virginis sermo illis esset, confessus
 est, spectatam sibi Deiparam, & cum eadem
 admirandæ suavitatis sermocinationem fuis-
 se. Tum alter, quâ, oro, formâ est Cæli Re-
 gina? cui ille: facie oblonga, inter candi-
 dam fuscâque media: eâ tamen vultûs ele-
 gantiâ, ut nullis adumbrari verbis queat.

*Deiparâ
 hortante
 & conspi-
 cua.*

Rur-

Rursum alter : quæ, obsecro, benevolentia
 signa exhibuit? ad quæ Bernardus : impo-
 sitâ meo pectori Virginea manu, *labora gna-*
viter, dixit, & indefesso studio ad hoc commi-
tere, ut peccatorum salutem nunquam non qua-
ras, & quâ publicis de suggesto præfertim, quâ
privatis sermonibus animos mihi adducas,
 hoc enim obsequio neque mihi, neque Filio ju-
 cundius gratiusque præstari potest.

§. III.

Et sanè præstitit Bernardus cum cura
 & prolixè, quod jussus erat, docuitque, non
 tam se ab hominibus ad munus concionan-
 di delectum, quàm à Superis missum do-
 ctumque. Totâ Siciliâ auditus, & à clariss-
 mis Italiæ urbibus cum plausu exceptus
 Catanam, Messanam, Panormum, aliâsq;
 civitates Siciliæ : tum Venetias, Brixiam,
 Mantuam, Genuam, Anconam, Luccam,
 Neapolim, ac denique Romam ipsam, to-
 tâmque Italiam famâ implevit : quibus in
 locis adeò copiosam animorum messem in
 Cæli horrea convexit, ut passim ambireta
 ad divinam sementem undique jaciendam
 rantusque ad eum fieret concursus, ut Nea-
 poli armato Germanorum satellitio, Roma
 Helvetiorum custodijs lepiendus fuerit, n
 ad

Varijs in lo-
cis ad Con-
cionem di-
xit.

Maximo
hominum
concurfu &
fructu.

ad concionem proditurus, vel ab ea regres-
sus, pio turbæ confluentis imperu aliquan-
do opprimeretur, & templa quantumvis à
magnitudine celebrata multitudinem con-
fertam non caperent, adeoque necesse foret,
jam sacras ædes, ne quid ab ingredientibus
turbaretur, excubijs munire, jam omnino
in apertos & publicos campos prodire.

§. IV.

Diſtio illi fuit elegans; ſed maſcula: *Facundus*
ſine fūco verborum, ſtipata rebus & ſenten- *& gravis.*
tijs, cui, quando res ita poſtulavit, tanta ad
nucum famulabatur facundia, ut noſtri ævi
Demotheſes crederetur; audiretur tamen
non ut orator, ſed ut de cælo miſſus cadu-
ceator, cujus oratio docta ſimul eſſet & ſim-
plex, ſacra & neruoſa; præſertim verò in-
perorando tam incitata & ardens, ut nemo
non divinum aliquid perſentiſceret. Unde *Vulgò Apo-*
vulgò Apoſtolus audiebat, & Seraphini, *ſolus audie*
Theophili, vel novi Pauli cognomento paſ-
ſim appellabatur. Neque ad eum audien-
dum, niſi ut ſanctum quis advolabat, gaude-
batque, magnum ſe operæ pretium tulſiſſe,
qui peregrè adventans, etiam multas emen-
tus leucas, dicentem audire potuiſſet. Brix-
enſes certè Mantuam uſque excurrerunt, ut
C divi-

Brixiani divinas ex ore concionantis flammam exci-
ad ipsum perent: cujus etiam vel solus corporis ge-
audiendum stus, quem præ foribus templorum affula-
excurrunt multitudo populi, & ab ingressu exclusa
Mantuanam. vidis oculis pijsque mentibus observabat.
 pro florida dictione fuit: & in omnem par-
Spectatus tem versare animos potuit, ut non minùs in-
tantum, et flammam recederent, quos angustia Templi
si non audi- Romæ etiam arcuerunt, quàm quos dicen-
tus movet. tis vox ardorque propiùs afflavit. Inter
 quos Turca non procul Neapoli, cum dicen-
Turcam ad tem vidisset, non verò intellexisset, solo die
fidem. centis ardore, gestu, spiritùque se commove-
 ri adeò sensit, ut Christi sacris initiari serio
 constantèrque experierit.

§. V.

Panormi quoque Bernardo de superiori
 loco ad populum verba faciente Raphaèl
Raphacem Martinez, decem ac septem annos natus ju-
Martinez venis, templum hæc ingressus est, ut illuc
ad insignè rursum egrederetur, seu compendium via
vite emen- seu umbram quæsiturus. Ut verò dicentem
ationem. audijt, firmato gressu substitit, ac dictioni-
 dulcedine captus tantisper hæsit: mox ani-
 mus accendi, percelli, totaque concionan-
 tis vi ac vehementiâ peti se unum, medullis
 tus vulnerari, atque in alium hominem mi-

rifi-

rificè formari sensit. Quare dimissa concione, cum displiceret ipse sibi, & jam mundus illi totus, mundi què fastus & voluptas stomachum moveret, omnem ab ipsa infantia ætatem exhomologesi apud Sacerdotem re-
 texuit: & melioris vitæ studio, ut profanis curis nuntium remitteret, sacris initiari voluit, tandem eò usque in laudatissimo virtutum stadio progressus, ut supra consuetam hujus ordinis probitatem ascendisse, publicè celebraretur famà, & Religiosarum Virginum cætui conscientie arbiter ac moderator datus cum laude præesset, nec sine eximie virtutis opinione sexagenarius vitam clauderet. Hanc verò suam metamorphosin gratà sæpe memoriâ ipse in medium proferbat, quando de præclaris Bernardi virtutibus rebusque gestis illi sermo fuit.

§. VI.

Quales porrò essent Bernardi conciones, hinc æstimare licet, quòd eas præsertim, quas de Christo passo habuit, quia nil nisi flammæ spirabant, simul tamen exquisitam sapientiam præbent eloquentiam, primi nominis in Italia oratores sacri studiosè, conquirere, & de scriptas suis concionibus inferere non dubitarint, veluti dictatas ab amore divino declamanda.

Eius conciones expectantur describenda.

*Inusitata
concionan-
di ratio.*

clamationes. Poterat enimvero cælesti
quædam Siren videri, & arcana vi mentes
se pertrahere, quando inter dicendum
pentè crucifixi Servatoris imaginem suâ
de evulsam jam concioni perterritæ ostē-
tabat: jam dulcissimo amplexu stringebat,
modò spineâ Christi coronâ fronti capiti
que impressa faciem cruentabat, modò sp
ritûs ardore colliquescens animo linqueb
tur: nunc amœnissimis modulis cantilla
do divinâ quadam suavitate intimos sensus
audientium permulcebat; nunc grave mi
stûmque inronans, largis ipse infusus lac
rimis, totam adedò concionem sive cum p
riente Christo dolentem, sive delictorum
niam rogantem in uberes fletus, & pios e
latus demergere in promptu habebat.

§. VII.

*Lacrimas
elicit.*

Enimvero Caranæ, cùm Dominicâ d
quâ DEI hominis Passionem commemor
mus, in suggestû concionaturus ascendisset
arque in eo crucifixi imaginem ex more
latam conspexisset: hæsit primò velut an
nirus hac eclipsi, dein lacrimis perfusus
lum avulsit. Et, *quæ est ista, ò IESU mihi*
ne! obscura nubes? exclamavit. *Absit hoc*
mundo infortunium. Ah! tenebræ plusquam
Ægyptiæ

Aegyptiaca involvunt orbem, cum tu lux mundi velaris. Quomodo sine te vivent mortales, o sol justitiae? haec ubi dixit, conticuit, tota interim concione in lacrimas abeunte. Tum paullò post. Si hoc velum, inquit, signum est, te Domine velut sacrilegum caput esse coopertum, erravit profectò Synagoga; Ego, Ego ille sum scelestus, de me sumantur pœna. Iniqua lex est, quæ reo parcat, Te, Te, innocentem condemnat. Quòd si faciem abscondis ipse, ut iratus à nobis discedas; ah! non tam severo supplicio in nos animadverte. Sine te esse, gravis est infernus. Sine te, o vita, qui vivet mundus? Non ita Domine, non ita, absit hoc à te Domine. Ad has voces, auctoriùs faces ex æstuantis Bernardi pectore certatim erumpentes, alrùm ingemuit liquefacta concio, flerùque ubertim perfusa, & ex abrupto soluta, domum inter doloris ac pœnitentiæ suspiria diffluxit.

§. VIII.

Ajunt sanè, cum Bernardus de supremo Christi Judicis tribunali ad concionem diceret, hos passim auditos esse, præsentium sermones. Quem hæc non flectit oratio, quique ad has voces de salute sua incuriosus notorum se vitæ in melius commutandæ im-

Ante concionem se verberat.

Post concionem ad nos se accingit labores.

pendit, næ is vel hæresis manifestus, ve
irrevocabili Numinis decreto inferis jam el
addictus. Quid verò non exprimeret ab au
ditore dictio, cujus orator antequam pr
concione diceret, flagellis è proprio corpo
re cruorem expressit? dicendi verò argu
mentum admirandâ submissione animi ill
teratis hominibus, an id utile idoneumqu
crederent, Cocco etiam, dijudicandum expo
suit? pòst sudore madidus, viribusque fra
ctis non aliam corpori fesso quietem indul
gere solitus est, quàm ut dimissâ concion
de suggesto ad sacrum tribunal festinus ac
curreret, & quibus expiare mentem corp
erat, aures præberet, persæpe una die quin
quies vel sexies diversis in locis verba face
ret, tandèmq; exhausta laboribus mem
bra paullisper duro affere vel nuda humo
clinaret? unde non mirum, res vulgi judic
admirandas, fuisse hujusmodi concionum
appendices.

§. IX.

Famâ quoque publicâ pervulgarum, est
Bernardum nostrum cum Antonio Paravi
no, & Paullano Francisco Divis suis chari
simis conciones communicasse: idque e
propius fidem verumque est, quòd Genu
non

nonnemo S. Francisci Seraphici alumno-
rum, quos Conversos Reformatorum de Ber-
gara vocitamus, spectatæ probitatis, & non
vulgaris sanctimonix vir, Colnago nostro
ad D. Ambrosij concionante eisdem Cæli-
tes conspexerit dicentis latera stipare, &
quæ dicenda essent, utrinque gnauiter di-
ctando identidem suggerere: id quod ante
beatam vitæ clausulam, jam ad Superos abi-
turus, moderatori suo manifestum voluit.
Accedit & illud, quod inter dicendum ad
emolliendam mortalium, qui in peccatis la-
pidescunt, duritiem vetus illi consuetudo
fuit, in utrumque latus alterno corporis fle-
xu, velut ad præsentem hosce Divos se con-
vertere, & magnâ contentione vocis excla-
mare. Age mi beatissime Antoni, & meo
loco fare; dic, amabo, ad hanc concionem:
utque verbis meis pondus accedat, tu quo-
que hanc decretoriam supremi Judicis sen-
tentiam tuo testimonio firmatam enuncia.
Caveant sibi, qui peccatorum cæno merfi
computrescunt, certumque habeant, nisi
moribus maturè in melius commutatis effre-
natæ peccandi licentiæ modum finemque
fecerint; execrandam scelerum telam cum
vita incidendam, & flagitiosæ vitæ finem,
initium æternæ mortis futurum. Deinde
ad alterum conversus: Te quoque compel-

lo, inquiebat, gloriose mi Francisce : age, fulgore tuo animos collustra, ardore mentes inflamma: & dum mea momentum non habet oratio, tu perora: tu populo huic fidem facito ; scelestis, quos pœnitudo subit, veniam esse paratam ; procrastinantibus verò lucem quoque crastinam non esse promissam. Sapiant ergò ; ne malo suo docti serò tamen, & frustra sapere discant, aliòsque doceant, mortem nihil tale opinantibus irruere, & æternos inferorum cruciatus male actæ vitæ certissimas esse appendices. Vos ergo Divi pro testibus este, me huic populo fideliter, apertè ista seriòque occinuisse, inculcasse.

CAPUT IX.

Vberes ex concione publica fructus colligit, celo frequenter administrante.

§. I.

IN comperto est, maximos semper animorum motus concionante Bernardo excitatos fuisse; non tamen breves & evanidos; sed qui admirabili quadam metamor-